

COUNTRY

Heehaw, het volle leven!

OP 3 APRIL WIJST DE ACADEMY OF COUNTRY MUSIC DE BESTE ARTIESTEN VAN HET JAAR AAN: OVER COWBOYS EN COWGIRLS, LIEFDE, AUTO'S EN MOONSHINE

De countrymuziek viert twee keer per jaar een hoogmis bij de uitreiking van de *awards*. Wie zijn genomineerden voor de eretitel 'entertainer van het jaar'? En hoe komt het toch dat zulke megasterren nauwelijks publiek vinden in Nederland?

Arthur van Leeuwen

Zondag 3 april, om acht uur 's avonds lokale tijd, zindert de MGM Grand Garden Arena in Las Vegas van de spanning en sensatie. Dan reikt de Academy of Country Music de jaarlijkse prijzen, de ACM *awards*, uit aan de supersterren van de countrymuziek. Live en *nation-wide* op CBS Television Network. Met als de meest begeerde titel die van 'entertainer van het jaar'.

Spektakel, een daverende show van artiesten die ieder goed zijn voor de verkoop van miljoenen albums, maar aan Nederland gaat dit alles voorbij. Brad Paisley, Toby

Keith, Miranda Lambert, Jason Aldean, Keith Urban of The Band Perry – het zijn hier nietszeggende namen, behalve voor de enkele zonderling die een echte Stetson-cowboyhoed aanschaft voor feesten en concerten.

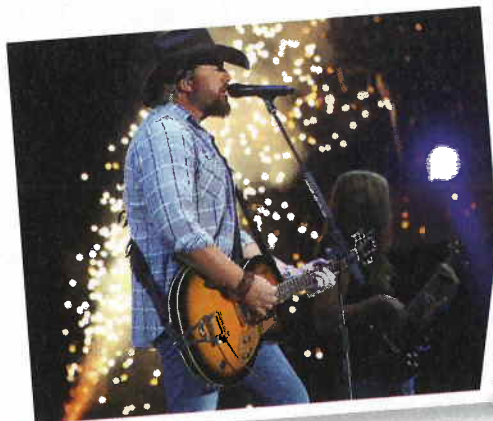
Ja, Taylor Swift, dat zou kunnen. Want die stond, uitzonderlijk voor deze grote Amerikaanse *acts*, met haar prille 21 jaar zomaar in Ahoy te zingen. Zoals Trisha Yearwood en Shania Twain eerder ook wel eens langskwamen, op hun tocht naar wereldroem.

Dat gebrek aan publiek bevreemdt, want Nederland telt een respectabele schare fans van country, kortweg zo genoemd zonder het in de Verenigde Staten gebruikelijke toevoegsel 'muziek'. Die zijn doorgaans fans van een ander genre, van de americana, een vage term

Brad Paisley

'The bar is open!' Aldus, met het geestige nummer *Alcohol*, begint de energieke dubbel-cd *Hits Alive* van zanger-gitarist Brad Paisley (38). Traditionele country, vet randje *southern rock*. Podiumdier, van wie sinds 1999 zo'n 12 miljoen albums zijn verkocht. Scoorde 18 hits, won vele prijzen (drie Grammy's).

Toby Keith

Should've Been a Cowboy was in 1993 de eerste hit van Toby Keith (49), en daarna was het bijna jaarlijks raak. Schrijft zelf, produceert en is een geduchte live-act. Zijn laatste album *Bullets in the Gun* gaat als een raket. Mannenmuziek, niet te moeilijk: 'Get out of your clothes, or get out of my car.'

Miranda Lambert

Hoopt over twintig jaar nog lekker in Texaanse bars te zingen, maar is nu pas 27. Miranda Lambert brak op 18-jarige leeftijd door met eigen nummer *Kerosene*, maakt nu furore met het album *Revolution*. Grossiert in stevige songteksten en uitspraken: 'It's boring to be straight down the middle vanilla.'

Taylor Swift

'Hai, ik ben Taylor. Ik leef nu 20 jaar, en heb eindelijk mijn eigen keuken,' zo begint kersverse megaster Taylor Swift de autobiografie op haar website. Van het album *Speak Now* werden vorig jaar in de eerste week 1 miljoen exemplaren verkocht. Schrijft haar liedjes zelf, favoriet thema: de liefde. 'I LOVE Nashville!'

die staat voor wat alternatief is, voor mannen en vrouwen die eenzaamheid, ongeluk en drank trotseren alleen met hun gitaar. Muzikanten die graag terugkeren naar de roots van zichzelf, van hun muziek en zo mogelijk het hele bestaan.

Maar Garth Brooks, de man die alleen de Beatles moet laten voorgaan als het om verkochte aantallen cd's gaat, kan in Nederland slechts op een kleine schare getrouwen rekenen. Ja, inderdaad de fans die voor concerten hun cowboyhoed opzetten, vergezeld door dames in stretch-spijkerbroeken en jacks met franjes. Zeker niet de zelfvoldane, monkelende bezoekers van Paradiso in Amsterdam.

Jammer toch, want uit dit circus komt aardig wat lekkere muziek.

Luister naar de aanstekelijke Toby Keith of Brad Paisley met naar vette *southern rock* klinkende gitaren. Zet die benepen Nederlandse reserves opzij, draai het volume in de auto omhoog – en je snapt het. Of neem Miranda Lambert, lieveling van de massa in de Verenigde Staten, maar soms een bitch die graag de knuppel in het hoenderhok van de behoudende countryfamilie gooit. Hoor die countrysnik tegen een muur van *heavy metal*. Dan is Taylor Swift eerder een over haar verkering mijmerend schoolmeisje. Maar ja, wel alles zelf schrijven én – net tiener-af – miljoenen cd's verkopen.

Twee keer per jaar viert de muziekindustrie haar hoogmis met een prijzenfestival. In het voorjaar georganiseerd door de Academy

of Country Music, en in het najaar door de Country Music Association (CMA). De laatste is de oudste, in 1958 opgericht te Nashville om tegenwicht te bieden aan de oprukkende rock-'n-roll. Ook stond de CMA aan de wieg van de Country Music Hall of Fame, het museum waarin iedere artiest een plaatsje hoopt te verdienen in de vorm van een bronzen plaquette. De Academy is in 1964 opgericht zodat country ook de Westkust zou overerven. Prijsuitreikingen hadden plaats in Hollywood, Beverly Hills, en nu Las Vegas.

Countrymuziek was altijd al big business. In de jaren twintig trokken platenmaatschappijen als gouddelvers naar de Appalachen, de bergketen dwars door de oostelijke bevolking te speuren naar talent. Opnames maken, optreden voor de lokale radio, een hit bij een groot station – het was de gedroomde verlossing voor dagloners en fabrieksarbeiders. En anders verhuurden ze zich wel voor een paar centen als levende muziek aan reizende drogisten die drankjes en pilletjes aan de man brachten.

Hun walhalla was sinds 1926 de *Grand Ole Opry*. Een enkel optreden, of voor de ware grootheden zelfs een vaste plek in deze wekelijkse radioshow was – en is nog steeds – de snelweg naar eeuwige roem. Plus geld.

Dat verhaal is in geuren en kleuren opgetekend, want aan de Amerikaanse universiteiten is een stevige traditie van onderzoek naar de sociaal-economische en culturele wortels van countrymuziek ontstaan. Soms levert dat nog nieuwe inzichten op, zoals in het bevlo-

Jason Aldean

Opgegroeid op het platteland, warm hart voor mensen in de 'fly-over states' en andere vergeten plekken. Jason Aldean (34) vocht zich via onafhankelijke platenmaatschappij Nashville in. Maakt graag uitstapjes naar andere genres. Zijn laatste album *My Kinda Party* moet hem definitief bij de groten scharen.

Keith Urban

Geboren in Nieuw-Zeeland, getogen in Australië en in 1992 naar Nashville verhuisd. Keith Urban (43) brak in 1999 door met een eigen album, en scoorde sindsdien hit na hit plus vele prijzen. Zanger, songwriter en multi-instrumentalist. Speelde als begenadigd gitarist bij Garth Brooks en Dixie Chicks.

The Carter Family maakte al in 1927 opnamen, kreeg nationale en later internationale faam

Van boerenleed tot Vegas-feestjes

Kleine gids langs de genres en subgenres van countrymuziek

Zet liefhebbers van country bij elkaar en ze troeven elkaar prompt als ware vogelaars af met hun kennis van genres, subgenres en welke muzikant waarbij hoort.

De oerwortels liggen in de **mountain music** van de Appalachen, de bergketen die van noordwest naar zuidoost door de staten Kentucky, Tennessee, Maryland, West-Virginia, Virginia en North-Carolina loopt. Daar vormden de 'hillbillies', vaak arme immigranten uit Schotland, Wales en Ierland, hun muziekcultuur. In de jaren twintig van de afgelopen eeuw verwierf de Carter Family, via radio en grammofoon, al nationale faam met getormenteerde levensverhalen. Nog altijd geldt de 'familie', samen met 'de vader van de country' Jimmy Rodgers, als stamhouder van alle country.

In min of meer rechte lijn staat de **traditionele country**, soms zelfs als heuse bloedlijn. Zoals van Johnny Cash, die trouwde met June Carter, een dochter van Maybelle Carter. Het subgenre is even behoudend als springlevend, en telkens weer gaan nieuwe muzikanten welbewust op de schouders van hun historische helden staan. Zo iemand is **neo-traditionalist** Brad Paisley.

Een zijtak van die traditionele muziek is de **bluegrass**, genoemd naar de band Blue Grass Boys van Bill Monroe. Pas in de jaren vijftig kreeg het genre de naam, en decennia later herleefde het als **bluegrass revival** en **new grass**. Momenteel duiken overal

in de Verenigde Staten en Canada jonge bandjes op die hun eigen draai geven aan de bluegrass, en aan **old time music**.

In de jaren dertig ontstond als populaire tegenhanger van de vaak wat meewarig bekeken hillbilly-muziek, de **cowboy & western**. Namen als Gene Autry en Roy Rodgers stonden voor romantiek en (revolver-)heldendom. Subtieler is iets later de **western swing** van Bob Wills, dansmuziek als amalgaam van country, jazz en blues.

Hank Williams is de man van de **honky tonk**, muziek bij uitstek voor blauwe boorden die op zaterdagavond hun loon beleggen in **moonshine** whisky. Daarna, midden jaren vijftig bracht Elvis de **rockabilly**, witte muziek, met zwarte invloeden.

In de **Bakersfield sound** van Californië kreeg de honky tonk een eigen voortzetting, met name door Buck Owens en later Dwight Yoakam. In de jaren zeventig keerden muzikanten zich af van de gladde **Nashville sound**, en zo ontstonden de **countryrock**, de **outlaw country** van Willie Nelson, en kortweg **Texaanse country** met tot vandaag als brandpunt de stad Austin.

Met de **alternative country** of **alt.country** kreeg dat 'verzet' een nieuw leven. Wat in Nederland **americana** heet, is een verzamelaar voor meer tegendraadse krachten en vooral de singer-songwriters, veelal op zoek naar de **roots** van het genre.

De commerciële slagkracht komt al 75 jaar uit Nashville, nu vooral als **countrypop** of **contemporary country**. Curieus genoeg heet de muziek die het dichtst bij **mainstream** pop staat ook wel: **real country**.

gen *Don't Get above Your Raisin'* (Verloochen nooit je afkomst) van emeritus hoogleraar Bill C. Malone. Zelf in armoede opgegroeid, als student al een gelouterd muzikant, ziet hij de countrymuziek als domein van de blauwe boorden. Alleen niet de geromantiseerde versie van de arme boer die op zijn veranda zit tokkelen. Malone beschrijft de opkomst juist als product van de urbanisatie – van dagloners uit de katoen in het Zuiden, en oliewerkers uit Texas die in de jaren veertig naar de stad trokken. En die via hun muziek de herinnering aan een 'eenvoudig leven' conserveerden.

In *Linthead Stomp* beschrijft Patrick Huber hoe in Piedmont, op de rand van North en South Carolina, de country werd geboren. *Linthead* is het scheldwoord voor de fabrieksarbeider in de katoen, een *stomp* is een danswijsje om op te stampen. Volgens Huber stond de muziek zelfs al in de jaren twintig in het teken van nieuw stadsleven en opkomende massaconsumptie, en de uitvinding van radio en grammofoon. Hits scoren was

The Band Perry, talent voor de toekomst

de ultieme vorm van overleven. En moord, doodslag en rampspoed verkochten het best.

In essentie is country volksmuziek. Niet op zijn Europees met middeleeuwse wijsjes, rustieke klederdracht, luit en fluit – maar op te vatten als: de muziek van het volk. Maar de mix van country, pop, pure show, God en patriotisme die de genomineerden voor de **awards** brengen, is Nederlanders alleen vaak te machtig. Zoals ze doorgaans ook weinig verwantschap voelen met hardcore conservatieve Republikeinen.

Over de generatie die zondag 3 april op het podium staat, schrijft Malone: 'Klasse of regionale herkomst doet er voor hen nauwelijks toe, ze wonen in suburbs en leven naar de daar heersende normen en waarden. Maar ze vertolken het verlangen naar wat het Amerika van nu zo mist: gemeenschapszin, familiebanden, en *down-to-earth simplicity*.'

Ooit sprak Harlan Howard, gelauwerd liedjesschrijver uit Nashville, even simpele als wijze woorden toen hem werd gevraagd naar de definitie van het genre: 'Countrymuziek, dat is drie akkoorden en de waarheid.' Zo is het – om universele waarden te herkennen, hoeft je heus geen Stetson op te zetten. ■